

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ

ਬੇਫਰੇ ਇੰਦਰ ਦੇਵ ਦੁਆ ਅਤੇ ਆਰ ਐਸ ਨਰੂਲਾ , ਜੇ.ਜੇ.

ਯੋਗੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਬਾਹਰੀ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ - ਜਵਾਬਦਾਤਾ

1965 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ.1894

22 ਮਾਰਚ 1966 ਈ

ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ (1908 ਦਾ ਐਕਟ 5)— ਆਰਡਰ 47, ਨਿਯਮ 4(2) ਉਪਬੰਧ (ਏ)-ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਾਲੀਅਮ 5—ਅਧਿਆਇ 1-ਏ ਨਿਯਮ 10—ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ , ਖਾਰਜ — ਉਸ ਹੁਕਮ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ—ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਦਾ ਨੋਟਿਸ—ਕੀ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ—ਬਾਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ— ਕੀ ਕੋਈ ਰੱਦੀ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੇ ਆਰਡਰ 47 ਦੇ ਨਿਯਮ 4 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਤੋਂ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਲੋੜ ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕੋਡ ਆਫ ਦੀਵਾਨੀ - ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਾਗੂ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਲਟ ਹੈ ਉਹ ਪਾਰਟੀ ਜੋ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਸੇ, ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰਤ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਪੁਰਾਣੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂ ਅਜਿਹਾ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਚਾਰ ਕੋਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਅਣਡਿੱਠ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਹੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰੇ। ਗਲਤ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਇੱਕ ਤੱਥ ਸੰਬੰਧੀ ਗਲਤੀ, ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਪੱਖ ਭਾਵੇਂ ਉਸਨੂੰ ਉਸ ਕੇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਸ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਮੁਢਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਆਉਣ ਅਤੇ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਅਜੇ ਵੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਜਿਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੀ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਖੁਦ ਸੁਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜੇ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਰੀਵਿਊ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਰਿੱਟ

ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੁਣਿਆ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਤਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਦਾ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਅਜੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਹੈ। ਇਹ ਅਕਸਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਿਮਾਈਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੁਝ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਉਸੇ ਰਾਹਤ ਲਈ ਨਵੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਂਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਨਵੇਂ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਵੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਨਵੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਮੁਢਲੀ ਸੁਣਵਾਈ 'ਤੇ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਵਹਾਰਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਨਵੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਵੇਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਿਚਕਾਰ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

1965 ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਆਰ.ਐਸ. ਨਰੂਲਾ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਕੇਸ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਇੰਦਰ ਦੇਵ ਦੁਆ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਆਰ.ਐੱਸ. ਨਰੂਲਾ 22 ਮਾਰਚ 1966 ਨੂੰ

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226/227 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ / ਰੈਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਮਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤ

ਖੁਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਵੇ।

ਜਗਮੋਹਨ ਸੇਠੀ, ਐਸ.ਕੇ ਤੁਲੀ, ਵਕੀਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਲਈ।

ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਲਈ ਏ.ਐੱਸ. ਮਹਾਜਨ, ਵਕੀਲਾਂ ਨਾਲ ਜੀਪੀ ਜੈਨ।

ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਹੁਕਮ

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੁਕਮ ਇਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

ਨਰੂਲਾ, ਜੇ.— ਮੇਰਾ ਆਰਡਰ ਆਫ਼ ਰੈਫਰੈਂਸ, ਮਿਤੀ 17 ਨਵੰਬਰ, 1965 ਆਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਨੂੰ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ 6 ਸਤੰਬਰ, 1965 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੇ ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 33, 1965 ਨੂੰ ਮੁੜ-ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ? 13 ਜੁਲਾਈ, 1965, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਕੇਸ ਦੇ ਜਵਾਬਦੇਹ, ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੇਕਾਰ ਹੈ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਭਾਗ 5 ਦੇ ਅਧਿਆਇ 4 ਦੇ ਭਾਗ F(b) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮੇਸ਼ਨ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਨਿਸ਼ਚਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਵਿਰੁੱਧ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ ਆਰਡਰ 5 ਵਿਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧੀ ਨੂੰ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ

ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੀ ਵਿੱਚ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਨਿਯਮ 'ਤੇ ਵਾਪਸੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨਿਯਮ 9 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਾਪਸੀ ਤੋਂ ਤੱਥ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭੌਤਿਕ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜੁਬਾਨੀ ਗਵਾਹੀ ਲੈਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਿਧੀ ਨਿਯਮ 9 ਦੇ ਆਖਰੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ: -

"ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਧਿਰ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।"

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਪੂਰਾ ਕੋਡ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27, ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਨੁਕੂਲ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ ਉਪਬੰਧ. ਇਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ 5 ਅਤੇ 9 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਦੀਵਾਨੀ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਵਿਧੀ ਦੇ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮ ਉਸੇ ਵਾਲੀਅਮ ਦੇ ਚੈਪਟਰ 4-ਜੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਭਾਗ 5

ਦੇ ਅਧਿਆਇ 1-ਏ ਦੇ ਨਿਯਮ 10 ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਨਿਯਮ 10 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਹਰੇਕ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਉਹ ਤਸਦੀਕ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਆਧਾਰ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਚੰਗੇ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਆਧਾਰ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ ਆਰਡਰ 47 ਦੇ ਨਿਯਮ 4(2) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਯਮ 10 ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨੀਏ ਕਿ ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੇ ਆਰਡਰ 47 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ 4 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (ਏ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਖ਼ਤ ਅਤੇ ਸਖ਼ਤ ਪੱਟੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ / ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ (ਐਸਬੀ ਕੈਪੂਰ ਅਤੇ ਪੀਸੀ ਪੰਡਿਤ, ਜੇਜੇ) ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ। ਸੋਨਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ (1) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਕਾਰਵਾਈ ਸਿਵਲ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 141 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਸੰਹਿਤਾ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਹੁਕਮਾਂ, ਜਿਲਦ 5 ਦੇ ਚੈਪਟਰ 4- ਐਫ(ਬੀ) ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ , ਇਸ ਨਾਲ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ ਬਦਲੇਗੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਨ ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ

ਬਦਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰੋਸੀਡਰ ਕੋਡ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਸੇਨਾ ਰਾਮ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਧਾਰਾ 151 ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਕੋਲ, ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਵਿਵਸਥਾ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਹਾਂ। ਸਬੰਧਤ. ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸੇਨਾ ਰਾਮ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਕੋਡ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸਿਰਫ "ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ" ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 141 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੁਣ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਧਾਰਾ (ਧਾਰਾ 141) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ, ਜੋ ਕਿ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੈ। ਵਕੀਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚਿੱਟਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਜ਼ਾਬਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਮੁੱਖ ਨੁਕਤਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ।

ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਸਾਰੀ ਦਲੀਲ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਰਡਰ 47 ਦੇ ਨਿਯਮ 4 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧ (ਏ) 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ,

ਉਹ ਇਹੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਵੇਗੀ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ (ਏ) ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼, ਜਿਸਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ; ਅਤੇ * * * * .

ਪਰਸ਼ਾਦ ਜੈਨ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਮੇਸ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸੀਮਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮੁੜ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਬਦੁੱਲ ਹਕੀਮ ਚੌਧਰੀ ਬਨਾਮ ਹੇਮ ਚੰਦਰ ਦਾਸ ਆਈਐਲਆਰ 42 ਕੈਲ 433 ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਹੇਲਮਵੁੱਡ ਅਤੇ ਚੈਪਮੈਨ, ਜੇ. ਜੇ.) ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਗੈਰ-ਪਾਲਣਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਨਾਲ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਪੱਖਪਾਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਿਛਲਾ ਨੋਟਿਸ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਹੇਲਮਵੁੱਡ , ਜੇ. (ਜਿਸ ਨਾਲ ਚੈਪਮੈਨ, ਜੇ. ਸਹਿਮਤ ਹੋਇਆ) ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਸਿਰਫ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ:

* * ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਆਰਡਰ ਦੇ ਨਿਯਮ 4 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ। 47 ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਪੱਖਪਾਤੀ ਸੀ, ਇੱਕ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਪਿਛਲੇ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ।

ਚੌਧਰੀ ਦੇ ਕੇਸ ILR 42 Cal 433 ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ

ਸੰਯੁਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋ ਪਹਿਲੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ (ਨੰਬਰ 2024) ਸਟੀਫਨ ਅਤੇ ਡੀ. ਚੈਟਰਜੀ, ਜੇਜੇ ਦੁਆਰਾ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਰਡਰ 41, ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਢਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 2 ਜਨਵਰੀ, 1913 ਨੂੰ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਦੂਸਰੀ ਜੁੜੀ ਅਪੀਲ (ਨੰਬਰ 790) ਕੇਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 41, ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਅਧੀਨ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਕਾਰਨਡਫ ਅਤੇ ਚੈਪਮੈਨ, ਜੇ. ਜੇ.) ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਅਤੇ 24 ਜੂਨ, 1912 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਫਿਰ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 790 ਵਿੱਚ 24 ਜੂਨ, 1912 ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮੇਸ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਕਾਰਨਡਫ ਐਂਡ ਚੈਪਮੈਨ, ਜੇ.ਜੇ.) ਨੇ 13 ਤਰੀਕ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ। ਫਰਵਰੀ, 1913 ਅਤੇ ਮੁੜ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 790 ਵੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਸੁਣਵਾਈ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਲਏ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਅਪੀਲ ਨੰ. 2024 ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਲੇੜੀਂਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਨੰ. 790 ਬਿਨਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ। ਮੈਰਿਟ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਕਿਉਂਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਰੱਦ ਸੀ। ILR 42 ਕੈਲ 433 ਵਿੱਚ ਦਰਜ 25 ਜੂਨ, 1914 ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਕੋਲ ਦੋਵੇਂ ਇਤਰਾਜ਼ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋਏ। ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਨੁਕਤੇ ਦੀ ਕੋਈ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ

15. ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜੀ.ਪੀ. ਜੈਨ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨਾਲ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤਰਕ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਵਜੋਂ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਬਦੁੱਲ ਹਕੀਮ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ। ਚੌਥਰੀ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਅਗਲੇ

ਬੈਂਚਾਂ ਨੇ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਸਰ ਆਸੂਤੋਸ਼) ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਮੁਖਰਜੀ ਅਤੇ ਐਫਆਰ ਰੋ, ਜੇ.ਜੇ.) ਜਾਨਕੀ ਵਿੱਚ ਨਾਥ ਹੋਰੇ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਭਾਸਿਨੀ Dasee ILR 43 ਕਲਕੱਤਾ 178:30 IC 898. ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ 1 ਦਸੰਬਰ, 1913 ਨੂੰ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਕਾਰਨਡਫ ਅਤੇ ਰਿਚਰਡਸਨ, ਜੇ. ਜੇ.) ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਨਿਯਮਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 23 ਫਰਵਰੀ, 1914 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਆਰਡਰ 47, ਸੰਹਿਤਾ ਦਾ ਨਿਯਮ 1, ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੁਰਾਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 8 ਅਪਰੈਲ 1914 ਦੇ ਇੱਕ ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਦੁਆਰਾ ਮੇਸ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ 1 ਦਸੰਬਰ, 1913 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਈ। ਮੁਖਰਜੀ ਅਤੇ ਰੋ, ਜੇ.ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਅੰਤਮ ਸੁਣਵਾਈ 'ਤੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ 8 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1914 ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਵਿਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਅਯੋਗ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇਸ ਵਿਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੇਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 47 ਦੇ ਨਿਯਮ 4 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਜਿਸ ਲਈ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖੇ:

ਪਹਿਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਮੁਹੰਮਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਮੈਕਨਾਗਟਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜ਼ਹੀਰੂਦੀਨ ਬਨਾਮ ਨਰੂਦੀਨ (1903) 14 ਮੈਡ. LJ 7 ਕਿ ਇੱਕ ਆਮ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਡਿਕਰੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ

ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਪਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ "ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ" ਕੌਣ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਸੰਹਿਤਾ ਵਿੱਚ "ਵਿਪਰੀਤ ਧਿਰ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਖਾਲੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਜਾਂ ਸੋਧੇ ਜਾਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ। ਹੁਣ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਕਿਹੜਾ ਹੁਕਮ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਾਪਸ ਬੁਲਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਹੜਾ ਹੁਕਮ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ? ਉਹ ਆਦੇਸ਼ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਹ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ; ਅਤੇ ਉਹ ਹੁਕਮ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਇਸਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਬਦਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਰਿਕਾਰਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਕੀ ਇਹ ਤਰਕਸੰਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਰਡਰ 47 ਦੇ ਨਿਯਮ 4 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ "ਵਿਪਰੀਤ ਧਿਰ" ਸੀ, ਕਿ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸੰਖੇਪ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਸਿਰਫ ਆਦੇਸ਼ ਇਸ ਲਈ ਬਦਲੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਕੀ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਉਸ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ? ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਬੇਲੋੜੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨਿਯਮ 11, ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ XLI ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੁਆਰਾ ਉਸਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਆਰਡਰ XLI ਦੇ ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵੇਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਬਿਨਾਂ, ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ; ਅਤੇ ਜੇਕਰ

ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਨਿਰਪੱਖ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਸੁਣਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਕਦੇ ਵੀ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਜੇ ਵਿਚਾਰ ਅਸੀਂ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਉਹ ਜੇਏ ਕੁਮਾਰ ਦੱਤ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ ਝਾਅ ਬਨਾਮ ਈਸ਼ਰੀ ਨੰਦ ਦੱਤ ਝਾਅ (1872) 18 ਡਬਲਯੂਆਰ 475 ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 1861 ਦੇ ਐਕਟ 23 ਦੇ 25 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ, ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 41 ਦੇ ਨਿਯਮ 11 ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਦੀ। ਪਿਛਲੇ 40 ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਇਕਾਂਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅਬਦੁਲ ਹਕੀਮ ਬਨਾਮ ਹੇਮ ਚੰਦਰ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਲੰਮੀ ਲੜੀ ਤੋਂ ਜੋ ਅਭਿਆਸ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਹਟਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ।

16. ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਵਿਕਲਪਕ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ:

ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਜਵਾਬਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਅਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਨਾ ਤਾਂ ਅਣਡਿੱਠ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਕੇਸ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨਾਲ

ਪੂਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਆਰਡਰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇੱਕ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨਿਊਬੇਲਡ ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੇ. ਪ੍ਰਸਾਦ ਲਹਿਰੀ ਚੌਧਰੀ ਬਨਾਮ ਅਤੂਬੁਦੀਨ ਅਹਿਮਦ ਏਆਈਆਰ 1922 ਕੈਲ. 234, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ:

ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨੁਕਤਾ ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਸੈਕੰ. 27 ਸੀਪੀਸੀ ਸਿਰਫ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਯ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਈਸ਼ਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਨੰਦ ਜਿਸਦੀ ਪਾਲਣਾ ਜਾਨਕੀਨਾਥ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਭਾਸਿਨੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਾਬਕਾ ਪੱਖ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਕੋਈ ਸਮੀਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦਾਖਲੇ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪੀਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕਪਾਸੜ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ

ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦਰਜ ਹੋਣ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕੇਸ 'ਤੇ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕਪਾਸੜ ਫੈਸਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੇਸ ਦੇ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ।

17. ਬੰਗਾਲ ਬਨਾਮ ਸਰਕਾਰੀ ਟਰੱਸਟੀ ਵਿੱਚ ਬੋਨੇਡ ਬਿਹਾਰੀ ਘੋਸ਼ ਮੱਲ, ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਜਾਨਕੀ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ। ਨਾਥ ਹੋਰੇ ਦਾ ਕੇਸ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਅਬਦੁਲ ਹਕੀਮ ਚੌਧਰੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਚੱਲਿਆ ਸੀ। ਦੋਵਾਂ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਾਨਕੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਾਥ ਹੋਰੇ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਭਾਸਿਨੀ ਦਾਸੀ , ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਉਹ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਅਬਦੁਲ ਹਕੀਮ ਚੌਧਰੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਸੀ।

18. ਸੂਰਜਪਾਲ ਵਿੱਚ ਪਾਂਡੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂਟੀਮ ਪਾਂਡੇ 63 ਆਈਸੀ 99: ਏਆਈਆਰ 1922 ਪੈਟ. 281, ਸਰ ਡਾਸਨ ਮਿਲਰ, ਸੀਜੇ ਅਤੇ ਕਾਉਟਸ, ਜੇ ਨੇ ਕੋਡ ਦੇ ਨਿਯਮ 4(2), ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ਨ (ਏ)(sic) ਆਰਡਰ 47 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖੇ ਗਏ:

ਇਹ ਨਿਯਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਜਾਂ ਜਿਸ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਜਾਂ ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮਾੜਾ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ

ਉਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਮਾਮਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਵੀ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

17 ਅਪ੍ਰੈਲ ਦਾ ਹੁਕਮ, ਡਿਫਾਲਟ ਲਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦੇ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਸੀ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਚੰਗਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਅਯਾਨਾ ਬਨਾਮ ਨਾਗਭੂਸ਼ਨਮ ਆਈਐਲਆਰ 16 ਮੈਡ 285 ਅਤੇ ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਮੁਖਰਾਜ ਸਿੰਘ ਆਈਐਲਆਰ 7 ਸਾਰੇ ਦੇਖੋ। 887. ਇਸਲਈ, ਬਚਾਓ ਪੱਖਾਂ ਕੋਲ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫ਼ਰਮਾਨ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਮਾਨ ਸੀ, ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਫ਼ਰਮਾਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਆਰਡਰ 47 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਕੇ ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਪੱਖ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਰਡਰ 47 ਦੇ ਨਿਯਮ 4 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਤਹਿਤ "ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿਚ ਜਾਨਕੀ ਵਿਚ ਫੈਸਲਾ ਨਾਥ ਹੋਰੇ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਭਾਸਿਨੀ ਦਾਸੀ , 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਉਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਅਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਆਰਡਰ 41 ਨਿਯਮ 11 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਖ ਸੁਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ

ਆਧਾਰ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਆਰਡਰ 47 ਦੇ ਨਿਯਮ 4 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਬੇੜਾ ਅਭਿਆਸ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਲਟ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਅਬਦੁਲ ਹਕੀਮ ਬਨਾਮ ਹੇਮ ਚੰਦਰ ਦਾਸ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਆਰਡਰ 47, ਨਿਯਮ 4 ਦੇ ਪ੍ਰਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਾਰਟੀ ਜੋ ਆਰਡਰ ਜਾਂ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਜਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸੇਧਣ ਦੀ ਮੰਗ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਸਨ। ਪਾਰਟੀ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉੱਥੇ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸਮੀਕਰਨ ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਿਉਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਪਾਰਟੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਈ ਹੈ।

ਸੂਰਜਪਾਲ ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਪਾਂਡੇ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਪ੍ਰਵਾਸ ਚੰਦਰ ਕਾਰ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਮੋਚੰਦ ਵਿੱਚ ਯੂ.ਐਨ. ਸਿਨਹਾ , ਜੇ. ਸਾਹੂਕਾਰ , ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੇਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 47, ਨਿਯਮ 4 ਦੀ ਲੋੜ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਪਬੰਧ ਛੋਟੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇੱਕ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੇ ਇਕਪਾਸੜ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਕਾਰਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

20. ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਫੈਸਲਾ ਜੋ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਨਾਰਾਇਣ ਵਿਚ ਦੇਵਦੇਸ ਅਤੇ ਵਾਲਰ, ਜੇ.ਜੇ. ਚੇਤਿਆਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੀਸੀ ਮੁਥੂ ਚੇਟੀਆਰ ਏਆਈਆਰ 1926 ਮਦਰਾਸ, 980, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੇਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 47, ਨਿਯਮ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਲੋੜ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ

ਅਜਿਹਾ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਅਨਿਯਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਹੈ। ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। ਅਬਦੁਲ ਹਕੀਮ ਚੌਧਰੀ ਬਨਾਮ ਹੇਮ ਚੰਦਰ ਦਾਸ ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਉੱਤੇ ਉਸ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਦਰਾਸ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜਾਨਕੀ ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤਾ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਸੀ ਨਾਥ ਹੇਰੇ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਭਾਸਿਨੀ ਦਾਸੀ . ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲਾ ਜਿਸ ਵੱਲ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਨੀਲਕੰਤਮ ਵਿੱਚ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦਾ। ਪਿੱਲੈ ਬਨਾਮ ਵਾਡੀਵੇਲੂ ਅਚਾਰੀ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਹੋਰ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਅਤੇ ਅਬਦੁਲ ਹਕੀਮ ਚੌਧਰੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਹਿਲੇ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ। ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦੋ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਮੈਂ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਆਰਡਰ 47, ਨਿਯਮ 4 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀਆਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ।

ਫਿਰ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਮਦਰਾਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੁਝ ਪੁਰਾਣੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਖੁਦ ਹੀ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਸਮਾਪਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਨਿਰਣਾ ਫਿਰ ਉਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

ਕੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਸਮੀਖਿਆ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਅਨਿਯਮਿਤ ਜਾਂ

ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ ਇਹ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਬੇਅਸਰ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ? ਇਹ ਹੁਣ ਮੁੱਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਸਾਬਕਾ ਇਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਸਹੀ ਹੁਕਮ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ; ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਾਰਟੀ ਸਿਰਫ ਗਲਤ ਸਾਬਤ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।

ਸਮੀਖਿਆ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ; ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਇਹ ਸਾਬਕਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਢਿੱਲੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਿਯਮ 4 ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ 4 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਗਲਤੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਪੂਰੀ ਘਾਟ ਜਾਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਪੂਰੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ, ਜੋ ਇਕੱਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ।

ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਨਰਾਇਣ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਚੇਤਿਆਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੀਸੀ ਮੁਥੂ ਚੇਤਿਆਰ ਅਤੇ ਹੋਰ।

21. ਹੁਣ ਮੈਂ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨੀਲਕੰਤਮ ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪਿੱਲੈ ਬਨਾਮ ਵਾਡੀਵੇਲੂ ਅਚਾਰੀ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਹੋਰ। ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਜਾਨਸਟੋਨ , ਸੀਜੇ ਅਤੇ ਸ਼ਾਦੀ ਲਾਲ , ਜੇ.) ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਅੱਲ੍ਹਾ ਬਖ਼ਸ਼ ਏਆਈਆਰ 1917 ਲਾਹੌਰ 379 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕੇਸ ਡਿਫਾਲਟ ਲਈ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਪੁਨਰ-ਸਥਾਪਨਾ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਦੁਬਾਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਆਪਣੀ ਪਿਛਲੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸੀ। ਕੇਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 47 ਦੇ ਨਿਯਮ 4 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ "ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ" ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਸੀ ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਅਸੰਭਵ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਯਮ 4 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਗੋਪਾਲ ਮੱਲ ਗੰਡਾ ਮੱਲ ਪਿੰਡੀ ਵਿੱਚ ਭੱਟੀਆਂ ਬਨਾਮ ਹਰਾ ਚੰਦ ਏਆਈਆਰ 1923 ਲਾਹੌਰ 303, ਅਬਦੁਲ ਰਾਉਫ , ਜੇ. ਜਾਨਕੀ ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਥ ਹੋਰੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਬਹਾਲੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਪੂਰਵਜ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਬਿਨਾਂ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਸਕਾਟ-ਸਮਿਥ, ਜੇ. ਅਬਦੁਲ ਕਰੀਮ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1924 ਲਾਹੌਰ 360 ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗੱਲ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਜੱਜ-ਕਰਜ਼ਦਾਰ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਸਕਾਟ-ਸਮਿਥ, ਜੇ. ਨੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਜਾਨਕੀ ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ। ਨਾਥ ਹੋਰੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ। ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ

ਤਾਜ਼ਾ ਮਾਮਲਾ ਜਿਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਜੈ ਲਾਲ , ਜੇ. ਗੰਡੂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਾਊਂਟ ਨਸੀਬੇ ਏਆਈਆਰ 1938 ਲਾਹੌਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ 22, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਪੀਲ ਲਈ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਆਧਾਰ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾਥੂ “ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ” ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਮੈਂ ਵਿਦਵਾਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਉਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਇਕਪਾਸੜ ਸੀ। ਉਹ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਫਾਰਮਾ-ਡਿਫੈਂਡੈਂਟ ਸੀ। ਉਹ ਉਦੋਂ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਿਆ ਜਦੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਵੱਲੋਂ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹੁਣ ਹੀ ਉਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਅਸਲੀ ਭਰਾ ਅਮੀਨ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਅਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਸਾਡੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਲਾਲੂ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਨਰਾਇਣ ਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ 96 ਸਾਰੇ. ਐਲਜੇ 802 ਇੱਕ ਦੀਵਾਲੀਆ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਰੀਵਿਊ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਆਰਡਰ 47, ਨਿਯਮ 1 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ

ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ C1 ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। (b) ਕੇਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 47 ਦੇ ਨਿਯਮ 7 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਦਾ। ਉਹ ਆਧਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਅਧੀਨ ਹੁਕਮ ਨਿਯਮ 4 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਸੀ। ਆਰਡਰ 47 ਦੇ ਨਿਯਮ 4 ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਮੌਜੂਦਾ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨਿਯਮ 4 ਦਾ ਉਲੰਘਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਬਰਕਰਾਰ ਸੀ।

ਤਤਕਾਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਾਲੂ ਰਾਮ ਲੈਣਦਾਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਦੀਵਾਲੀਆ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ। ਪਰ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ 8 ਸਤੰਬਰ, 1959 ਅਤੇ 6 ਜਨਵਰੀ, 1960 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਲਾਲੂ ਰਾਮ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ 6 ਜਨਵਰੀ, 1960 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹੁਕਮ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਇਹ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਦਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਾਲੂ ਰਾਮ ਲੈਣਦਾਰ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਲਾਲੂ ਰਾਮ ਲੈਣਦਾਰ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਧਿਰ ਸੀ। ਇਹ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਧਿਰ ਵੀ ਸੀ।

ਬਿਨੈਕਾਰ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 6 ਜਨਵਰੀ, 1960 ਦਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਆਦੇਸ਼ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੀਵਾਲੀਆ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪ੍ਰੇਵਿੰਸ਼ੀਅਲ ਇਨਸੋਲਵੈਂਸੀ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਦੀਵਾਲੀਆ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਗਲਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਦਾ ਰਿਮਾਂਡ ਦੇਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਉਦੇਸ਼ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ

ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਦੀਵਾਲੀਆ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰਿਮਾਂਡ ਕਰਨ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

23. ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 47 ਦੇ ਨਿਯਮ 4 ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (a) ਦੀ ਲੋੜ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸਾਂ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਸੀਪੀਸੀ ਲਾਗੂ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਲੋੜ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂ ਅਜਿਹਾ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਚਾਰ ਕੋਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਦੇ ਚੀਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਾਂ; ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ , ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਬਦੁਲ ਹਕੀਮ ਚੌਧਰੀ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਨਾਲ , ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੋਡ ਦੇ ਆਰਡਰ 47, ਨਿਯਮ 1 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਲਤੀ। ਸਬੰਧਤ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗਲਤੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਢੁਕਵੇਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰੇ ਜਾਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ, ਪਰ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਇੱਕ ਰੱਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਹੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇੱਕ ਸੱਚਾ ਗਲਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰੇ।

ਗਲਤ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਇੱਕ ਤੱਥ ਸੰਬੰਧੀ ਗਲਤੀ, ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਅਨਿਯਮਿਤਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਪੱਖ ਭਾਵੇਂ ਉਸਨੂੰ ਉਸ ਕੇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਸ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਮਾਮਲਾ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ, ਸਵੇਰੇ 1 ਵਜੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਹੀ ਸਹੀ ਅਤੇ ਸਹੀ ਆਦੇਸ਼ ਸੀ ਜੋ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਪਰਸ਼ਾਦ ਜੈਨ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨਾਲ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਤਕਨੀਕੀ ਮੁਢਲਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਜੈ ਨਰਾਇਣ ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਬਚਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਸੇ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਵੀ ਤਰਜੀਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਜੈਨ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਉੱਭਰ ਕੇ ਆਏ ਦੋ ਸਵਾਲਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਅੰਤਮ ਰਾਏ ਦੱਸਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ। ਮੈਂ ਪਹਿਲਾ ਸਵਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪ੍ਰਵਾਨ

ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਦਾਇਰੇ, ਅਰਥ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ, ਜੋ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਕੁਝ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼ਿਵਦੇਓ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1963 ਐਸ.ਸੀ. 909 ਵਿਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਢੁਕਵਾਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਿਚ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕੁਝ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਸ਼ਿਵਦੇਓ ਵਿਚ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਫਸਾਏ ਜਾਣ ਲਈ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸੀ. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਦੂਜੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪਹਿਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਦੂਜੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਪਹਿਲੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਈ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਉਠਾਇਆ। ਉਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਕਲਾ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ 226 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਆਂ ਦੇ ਵਿਗਾੜ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਜਾਂ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਹਰੇਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਜੋ ਹੁਣ ਹਮਲੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ, ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ

ਜਾ ਸਕਦਾ।

24. ਕਿਉਂਕਿ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿਚਲੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਖ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਲਈ ਦਰਦ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਝਿਜਕਦਾ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਖਾਰਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਮੁਢਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਆਉਣ ਅਤੇ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਅਜੇ ਵੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੀ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਜਦੋਂ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਖੁਦ ਸੁਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜੇ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਰੀਵਿਊ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੁਣਿਆ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਤਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਦਾ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣੇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਮੈਨੂੰ

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਚੈਪਟਰ 4-ਐਫ (ਬੀ) ਦੇ ਨਿਯਮ 3 ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਉਲਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਰਡਰ ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀਪੀਸੀ ਦੇ ਆਰਡਰ 41 ਨਿਯਮ 11 ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹਨ। ਨਿਯਮ 3, ਸੁਪ੍ਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਜਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਵੇਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਨੋਟਿਸ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਪਾਉਣਾ ਮੈਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ। ਆਖ਼ਰਕਾਰ ਜਦੋਂ 13 ਜੁਲਾਈ 1965 ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜਵਾਬ ਕਰਤਾ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਕਿ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਜਾਨਕੀ ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਨਾਥ ਹੋਰੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ।

25. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਅਜੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਹੈ। ਇਹ ਅਕਸਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਿਮਾਈਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੁਝ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਉਸੇ ਰਾਹਤ ਲਈ ਨਵੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਂਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਨਵੇਂ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਵੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਨਵੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਮੁਢਲੀ ਸੁਣਵਾਈ 'ਤੇ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਵਹਾਰਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨਵੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਵੇਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨਾਂਗਾ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਕੀਲ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

26 ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜੈ ਨਰਾਇਣ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕੋਲ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਕੋਈ ਬਚਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕੈਲੰਡਰ , 1962 ਦੇ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 12 (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇਣ ਤੋਂ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦੇਣਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

Disclaimer:

ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Jayant Jindal